

Marija Ripei¹

Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina

ORCID ID: 0000-0001-6040-3539

e-mail: maria-kr@ukr.net

100 днів війни в Україні на шпальтах газети «Свобода» (США)

100 dni wojny na Ukrainie na łamach gazety „Svoboda” (USA)

ABSTRAKT

W artykule poddano analizie sposób, w jaki gazeta «Svoboda» (pierwsza ukraińska gazeta w USA, jedna z najstarszych gazet w diasporze) opisuje wojnę na Ukrainie. Granice chronologiczne badania to pierwsze trudne 100 dni wojny Rosji z Ukrainą. Jako metodę badawczą wybrano analizę treści z wykorzystaniem kodowania ukrytego. Stwierdzono, że wojna rosyjsko-ukraińska pojawia się w 86% publikacji z badanego okresu, co świadczy o jej ogromnej aktualności. Wyróżniono trzy główne bloki tematyczne publikacji dotyczących wojny rosyjsko-ukraińskiej: wsparcie Ukrainy w walce z wrogiem; jedność i odważna walka narodu ukraińskiego; wiara w zwycięstwo. Publikacje te są wezwaniem społeczności światowej do wywarcia nacisków na zaprzestanie straszliwej wojny Rosji z Ukrainą, równocześnie są przepełnione poparciem dla Ukrainy i wielką wiarą w zwycięstwo narodu ukraińskiego. Dużą uwagę zwrócono na tytuły publikacji, które pełnią dominującą funkcję tekstów (w szczególności: «Powstrzymajmy rosyjską inwazję na Ukrainę!», «Napór hordy zwiastuje jej upadek», «Ukraina była, jest i zawsze będzie», «Ukraina powstanie!», «Zwyciężyliśmy śmierć!»). W około 24% tytułów publikacji dotyczących wojny rosyjsko-ukraińskiej pojawia się słowo «Ukraina», zwracając uwagę czytelników na ważny problem konfliktu zbrojnego na Ukrainie.

SŁOWA KLUCZOWE: wojna rosyjsko-ukraińska, Ukraina, gazeta «Svoboda», naród ukraiński, publikacje

Вступ

Засоби масової інформації репрезентують суспільну думку і впливають на її формування. Особливо важлива їхня роль у час російсько-української війни, адже найважливішою функцією засобів масової інформації – «давати об'єктивну інформацію, на основі якої можна скласти реальну картину сьогодення»².

Вторгнення Росії на територію України в 2022 році значною мірою змінило медійний ландшафт не тільки України, а й усього світу. За таких обставин

¹ Data złożenia tekstu do Redakcji „MiS”: 03.11.2022 r.; data zatwierdzenia tekstu do druku: 19.12.2022 r.

² В. М. Кравчук, О. А. Дмитрусь, *Вплив ЗМІ на формування громадянської свідомості*, «Юридичний науковий електронний журнал», 6/ 2015, с. 16, <https://scholar.google.com.ua>

значно зросла роль об'єктивного інформування громадян, адже засоби масової інформації «повинні виконувати роль: громадського спостерігача, представника, споживача та джерела суспільної інформації»³.

Після 24 лютого 2022 року в Україні фактично припинилося мовлення основних телеканалів у звичному форматі. 26 лютого 1+1 media, StarLightMedia та InterMediaGroup заявили, що покажуть спільний новинний марафон «Єдині новини». Війна зруйнувала ринок регіональних медіа, припинили своє існування велика кількість друкованих видань⁴.

Тема війни «мобілізувала» західних журналістів. Про війну в Україні майже цілодобово транслюють сюжети на таких платформах як BBC, CNN, FOX news та у стрічках новин провідних інформаційних агенцій світу. «Україна стала темою номер один більшості західних медіа. Матеріали про війну найоперативніше представлені на телебаченні та радіо, у соціальних мережах, у друкованих ЗМІ частіше оприлюднювалися аналітичні матеріали»⁵, що засвідчує незаперечну актуальність порушеної проблеми.

Ставили за мету розглянути, як висвітлює війну в Україні газета «Свобода» (перша українська газета у США, одна із найстаріших газет у діаспорі). Ця газета є своєрідним осередком культурного та суспільно-політичного життя української діаспори. Її гасло – «Пам'ятаймо про Україну!»⁶.

Хронологічні межі дослідження – перші важкі 100 днів повномасштабної війни Росії проти України.

Метод дослідження – контент-аналіз із застосуванням латентного кодування.

Об'єкт аналізу – публікації газети «Свобода» про російсько-українську війну.

Одиниця аналізу – публікація про російсько-українську війну. Поділення тематичних блоків відбувалося у два етапи. На першому етапі здійснювали напів формалізоване заповнення бланків контент-аналізу: зазначали всі теми, що розкриваються в публікації, подавали її короткий зміст у вільній формі, необмеженій обсягом. Далі здійснювали вторинне, поетапне кодування тем. Поступово звужували поле аналізу, поверталися до тексту публікацій, щоб перевірити правильність інтерпретації контексту.

---

³ Б. А. Кормич, *Інформаційне право*, Харків 2011, с. 282.

⁴ *Трансформація сфери медіаграмотності в умовах повномасштабної війни в Україні. Лютий-червень 2022. Аналітичний звіт*, с. 22–12, <https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2022/07/>

⁵ В. Жугай, *Висвітлення російсько-української війни 2022 року у ЗМІ*, «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за заг.ред. С. В. Ківалова. Одеса 2022, т. 1, с. 848-849, <https://hdl.handle.net/11300/20038>.

⁶ Газета «Свобода» – найстаріше українське періодичне видання в США, <https://tsdazu.archives.gov.ua/archives/10057>.

Виклад основного матеріалу дослідження

Розглянули 9–22 видання (4 березня – 3 червня 2022 року) газети «Свобода», періоду перших важких 100 днів повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Виявили, що у кожному номері «Свободи» є рубрики «Україна за тиждень» і «Події в Україні», «чітке дотримання усталеного функціонального призначення і відповідного оформлення рубрикаційних одиниць є виразником стилю газети»⁷.

З усіх публікацій досліджуваного періоду (443 публікації) на шпальтах газети «Свобода» про російсько-українську війну йдеться у 380 публікаціях (становить 86% від загальної кількості публікацій цього періоду), що засвідчує її актуальність. Зауважимо, що у заголовках цих публікацій 91 раз наведено слово «Україна» (близько 24% від усіх публікацій про російсько-українську війну). Це свідчить про важливість порушеної теми, адже особливість заголовка пов'язана з тим, що ймовірність його прочитання – понад 90%, бо око автоматично сприймає слова, написані великим жирним шрифтом. Заголовок називають зовнішнім індикатором тексту, «концентрованим відображенням головної ідеї твору, головної думки автора»⁸, що «налаштовує на певний спосіб усвідомлення порушеної проблеми, задає емоційно-оцінну тональність її потрактування»⁹.

Простежили такі три головні тематичні блоки публікацій про російсько-українську війну:

- підтримка України у боротьбі з ворогом;
- згуртованість і відважна боротьба українського народу;
- віра у Перемогу.

Підтримка України у боротьбі з ворогом, є одною з головних тем, їй за досліджуваний період присвячено 89 публікацій (близько 24% від усіх публікацій про російсько-українську війну). Ця тема яскраво відображається у заголовках публікацій, що виконують домінуючу функцію текстів, привертають увагу читачів, зацікавлюють.

У заголовках публікацій підтримка України у боротьбі з ворогом яскраво простежується з перших днів російсько-української війни. Ці заголовки найчастіше виражені спонукальними реченнями, «в яких висловлюється спонукання до дії, до співучасті, присудок найчастіше виражається дієсловом наказового способу, інфінітивом чи дієсловом дійсного способу»¹⁰: *Зупинімо російське вторгнення в Україну!*; *„Свята Софія“ кличе до пожертв* (4 березня); *Закордонні українці підтримують Україну*; *Флорида підтримує Україну* (11 березня); *США нададуть*

⁷ В. Е. Шевченко, *Система рубрикації газети – основа її архітектонічної організації*, «Наукові записки Інституту журналістики», 13/ 2003, с. 45, <http://journalib.univ.kiev.ua>

⁸ В. Іванов, *Техніка оформлення газети*, Київ 2000, с. 110.

⁹ М. Баган, *Заперечення у заголовках сучасних ЗМІ*, «Культура слова», 77/ 2012, с. 153, http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kuls_2012_77_28

¹⁰ *Сучасна українська мова. Синтаксис*/ за ред. О. Пономаріва, Київ 1994, с. 42.

Україні 13.6 млрд доларів ; НАТО має надати винищувачі, Зібрала понад 20 млн дол.(18 березня); Світовий конгрес Українців зібрав майже 25 млн дол, Благодійний концерт „Разом з Україною“ (25 березня); Не будьте байдужими!, Акція „Серце до серця“ (8 квітня) та інше.

Водночас виявили, що у заголовках цих публікацій 29 разів (близько 8% від усіх публікацій про російсько-українську війну) наведено слова *допомога/допомагати*, що не може залишити читачів байдужими до подій в Україні. Зокрема читаємо такі заголовки: *Посилітьте допомогу Україні; Закликаємо допомогти Україні; Треба допомагати Україні* (4 березня); *В Україну прибуває допомога* (22 квітня); *Франція збільшує допомогу Україні* (29 квітня); *У Рамштайні домовилися надавати Україні військову допомогу* (6 травня); *Дітройт допомагає Україні* (27 травня); *Привезли допомогу з Канади* (3 червня) тощо. З цих публікацій промовляє заклик до світового співтовариства зупинити намірену жадливу війну Кремля проти України, проти Європи та проти міжнародного порядку, заснованого на правилах.

Згуртованість і відважна боротьба українського народу, є одною з головних тем, їй за досліджуваний період присвячено 46 публікацій (понад 12% від усіх публікацій про російсько-українську війну). Ця тема яскраво відображається у таких заголовках публікацій: *Війна об'єднала Україну* (4 березня); *Україна в огні* (11 березня); *Народна війна* (18 березня); *Усі ми – патріоти рідного народу* (25 березня); *Заради української перемоги; Назавжди позбутися меншовартісності!* (8 квітня) та ін. Увага акцентується на мужності і патріотизмі українського народу, що чинить запеклий опір ворогу, та непереможності української нації: «Війна зробила нас однією, єдиною непереможною нацією!» (*Нові дорожні знаки*, 4 березня); «Російська армія може спалювати та обстрілювати міста України, але дух нації не вбити. Країна згуртувалась проти ворога й навколо Президента Володимира Зеленського. Блискавичний похід, на який в Україні розраховував Володимир Путін, не відбувся. Росія наштовхнулась на запеклий опір українського народу. Російських агресорів зустрічають вогнем – не лише українська армія, а й пересічні громадяни. Чи не вперше за всю новітню історію усі українці об'єдналися проти одного зовнішнього ворога» (*Війна об'єднала Україну*, 4 березня); «Триває вторгнення Росії в Україну. Попри сподівання окупантів, це вторгнення не вийшло швидким і легким.» (*Росія принесла смерть і руїни*, 11 березня); «Так не підкорятися і так умирати, як умирають українці, можуть люди лише високого ґатунку, ми маємо за собою довгу і славу історію національно-визвольної боротьби, але ще ніколи українці не ставали до битви за життя і свободу в такому єдиному пориві, як у ці історичні дні, ще ніколи московська орда не натрапляла на таку непробивну стіну патріотизму, не сподіваючись, що українці вміють не лише героїчно умирати, але й блискуче, на подив усього світу, перемагати» (*Україна в огні*, 11 березня); «...Міста і села – в руїні. Народ молиться і бореться. Наш народ – це герої» (*До друзів нашого*

народу, 25 березня); «Саме через рішуче лідерство Зеленського та непереможний героїзм та мужність українського народу зриваються жахливі цілі Путіна» (Борис Джонсон відвідав Київ, 15 квітня); «Немає кайданів, які зможуть скувати наш вільний дух. Немає окупанта, який зможе прижитися на нашій вільній землі. Немає загарбника, який зможе панувати над нашим вільним народом» (*Звернення Президента України з нагоди Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні*, 9 травня).

Віра у Перемогу українського народу у боротьбі з ворогом є одною з головних тем сьогодення. Про це йдеться у 24 публікаціях газети «Свобода» досліджуваного періоду (понад 6% від усіх матеріалів про російсько-українську війну). Віра у Перемогу України яскраво відображається у заголовках публікацій. Здебільшого це стверджувальні речення, в яких «думка стверджується незаперечно»¹¹. Такі речення виражають емоції, висловлюються з почуттям. Наприклад: *Навала орди віщує її загибель* (15 квітня); *Україна була, є і завжди буде; Україна воскресне! Ми переможемо над смертю!* (22 квітня). Зауважимо, що у заголовках слово Перемога наведено 22 рази, що становить близько 6% від усіх матеріалів про російсько-українську війну.

У газетних публікаціях тема відважної боротьби українського народу і віра у його Перемогу зазвичай взаємопов'язані. У них зазначається, що «Війна закінчиться поразкою ворога, а Україна залишиться у єдності, набутій у час випробувань» (*Війна об'єднала Україну*, 4 березня); «Україна переможе, адже після найтемнішої ночі настане світанок, який дарує надію і стане точкою відліку нової України – квітучої, сильної, незламної, а головне – вільної» (*Сподіваємося на вашу допомогу*, 4 березня); «Жодної капітуляції не буде; Україна переможе» (*Усі ми – патріоти рідного народу*, 25 березня); «Віримо у нашу перемогу та європейське майбутнє нашої держави!» (*Вельми дякуємо за підтримку*, 1 квітня); «Ми віримо в нашу перемогу, ми не сумніваємося в ній. Ми вже думаємо про наше майбутнє, яке безумовно продемонструє ще більшу єдність українців із різних куточків Земної кулі» (*Хочемо для історії зафіксувати роботу громад задля перемоги*, 1 квітня); «Росія припустилася великої помилки, вона вирила рів, наповнений кров'ю, ненавистю і кривдою. Українці не дозволять росіянам називати себе братнім народом» (*Навала орди віщує її загибель*, 15 квітня); «"Бо тільки той життя достойний і свободи, хто кожен день іде за них на бій". Україна переможе – такою є Божя воля!» (*Україна воскресне!* 22 квітня); «Я вірю – ми переможемо ворога! Я вірю – ми відбудуємо нашу квітучу Україну! Я вірю – ми будемо жити на нашій, найкращій у світі, землі в радості і в щасті.» (*Україна була, є і завжди буде*, 22 квітня); «...ніщо не зможе здолати Україну, світло переможе темряву, добро переможе зло, життя переможе смерть, а отже, неодмінно переможе Україна!» (*Президент Зеленський привітав українців із*

¹¹ Там само, с. 40.

Великоднем, 29 квітня); «... ми – вільні люди, ми ведемо війну й нікому не віддамо ані клаптика своєї землі, ми боремося за перемогу. Шлях до неї важкий, але ми не сумніваємося, що переможемо. Ми б'ємося за свободу для своїх дітей, а отже, переможемо» („Скоро в Україні буде два Дні Перемоги. А в когось не залишиться жодного”, Звернення Володимира Зеленського 9 травня з нагоди Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні).

Висновки

Засоби масової інформації, як суб'єкт інформаційного простору, справляє великий вплив на формування суспільної свідомості, «якісна преса, преса думок – стала життєво важливим чинником сучасного життя »¹².

Розглянувши видання газети «Свобода» перших важких 100 днів повномасштабного вторгнення Росії на територію України, простежили такі три головні тематичні блоки про війну: підтримка України у боротьбі з ворогом; згуртованість і відважна боротьба українського народу; віра у Перемогу.

Публікації газети «Свобода», першої української газети у США, одної із найстаріших газет у діаспорі, що є осередком культурного та суспільно-політичного життя української діаспори, наповнені підтримкою України і великою вірою у Перемогу Українського Народу.

Бібліографія

Іванов В., *Техніка оформлення газети*, Київ 2000.

Кормич Б. А., *Інформаційне право*, Харків 2011.

Сучасна українська мова. Синтаксис/ за ред. О. Пономаріва, Київ 1994.

Інтернет-джерела

Баган М., *Заперечення у заголовках сучасних ЗМІ*, «Культура слова», 77/2012, http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kuls_2012_77

Газета «Свобода», <https://svoboda-news.com/svwp/>

Жугай В., *Висвітлення російсько-української війни 2022 року у ЗМІ*, «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса 2022, т.1, <https://hdl.handle.net/11300/20038>.

Кравчук В. М., Дмитрусь О. А., *Вплив ЗМІ на формування громадянської свідомості*, «Юридичний науковий електронний журнал», 6/2015, <https://scholar.google.com.ua>

Трансформація сфери медіаграмотності в умовах повномасштабної війни в Україні. Лютий-червень 2022. Аналітичний звіт, <https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2022/07>

Шевченко В. Е., *Система рубрикації газети – основа її архітектонічної організації*, «Наукові записки Інституту журналістики», 13/ 2003, <http://journlib.univ.kiev.ua>

---

¹² В. Й. Жугай, *Висвітлення російсько-української війни 2022 року у ЗМІ...*, с. 847.

100 Days of the War in Ukraine in the Columns of the Newspaper «Svoboda» (USA)

Summary

The article examines how the Svoboda newspaper (the first Ukrainian newspaper in the USA and at the same time one of the oldest in the diaspora) covers the war in Ukraine. The research took place over the period of the first 100 days of Russia's full-scale war against Ukraine. Latent content analysis was chosen as the main research method. The study revealed that the Russian-Ukrainian war was mentioned in 86% of the publications (in the analysed period) which proves the topic's extreme relevance. The following three main thematic blocks concerning the war were identified and highlighted: support of Ukraine in the fight against the enemy; the unity and brave struggle of the Ukrainian people; and the faith in victory. The studied publications can be considered a call to the world community to stop Russia's terrible war against Ukraine. They are filled with support for Ukraine and are full of great faith in the victory of the Ukrainian People. In the study, attention was also paid to the titles of the publications which usually perform the dominant function in relation to the texts themselves (in particular: «Let's stop the Russian invasion of Ukraine!», «The rush of the horde heralds its demise», «Ukraine was, is and always will be», «Ukraine will rise!», «We victors over death!»). In about 24% of the titles of the analysed publications the word «Ukraine» was present, the aim of which was to draw the attention of readers to the extremely important problem of war in Ukraine.

Keywords: Russian-Ukrainian war, Ukraine, Svoboda newspaper, Ukrainian people, publications